

BRONNEN

Geld genoeg, maar niet voor jou

Let's talk about money. Altijd leuk, maar Bollen heeft met dit boek een serieuze boodschap te verkondigen. Het gaat om de vraag wie ons geld eigenlijk maakt.

Dat klinkt misschien gek, maar voor de geldschepping in een samenleving is volgens Bollen van fundamenteel belang hoe dat geld wordt verdeeld en hoe de samenleving er uit ziet; "... *de inrichting van het geldstelsel is nooit neutraal of natuurlijk. Ze is altijd onderdeel van een complex sociaaleconomisch systeem van schulden, verplichtingen, afspraken en vertrouwen.*"

Als bovenstaande u triggert, dan luidt het advies om dit boek van Bollen snel ter hand te nemen. Verkeert u bijvoorbeeld in de veronderstelling dat de geldschepping in publieke handen is? Bij De Nederlandsche Bank bijvoorbeeld? Dat blijkt niet het geval te zijn. De commerciële banken scheppen bijna al het geld. En daarmee hebben ze ook een forse invloed op het gebruik én de verdeling van dit geld. Bollen - en hij is niet de enige - vindt dat dit moet worden veranderd.

Om bovenstaand misverstand uit de weg te ruimen, dient er dus het nodige te worden uitgelegd. En dat doet Bollen met verve in dit boek. Met een eerlijke waarschuwing; dit is niet direct een weglezertje, het is goed opletten geblazen en aandachtig lezen. Gelukkig gebruikt hij duidelijke voorbeelden om complexe ideeën en situaties uit te leggen. Met een beetje doorbijten komt u er prima doorheen, mede gezien de vlotte schrijfwijze.

Maar is dit dan een soort communistisch manifest waarin wordt geroepen dat het geld van 'ons allemaal moet zijn'? Nee, zeker niet.

En of elke lezer het met de ideeën van Bollen over hervorming van het geldsysteem eens is, dat is ook maar de vraag. Maar dat hoeft ook niet.

Een goed inhoudelijk debat met voors en tegens is waar Bollen op uit is. Alhoewel zijn mening - en die van door hem geïnterviewde personen - wel duidelijk een bepaalde richting uitgaat. Fijntjes wordt er bijvoorbeeld meerdere keren op gewezen dat een klein aantal superrijken een uitzonderlijk groot deel van al het geld in bezit heeft. En die kloof lijkt enkel groter te worden.

Zo heeft Bollen duidelijke ideeën over de uitgifte van 'digitaal geld'. En dan niet die zeer speculatieve *cryptocurrency* van de laatste jaren, die soms wel een speeltje van techmiljardairs lijken, maar gewoon 'ouderwets' de uitgifte van digitaal geld door een centrale bank. En dat hoeft dan trouwens niet per se *good old DNB* te zijn.

Bollen waarschuwt om niet nogmaals in de situatie van bijna twintig jaar geleden te belanden, toen tijdens de kredietcrisis bleek dat de grote commerciële banken de lusten privaat hadden georganiseerd, maar de lasten... Ja, voor de belastingbetaler weet u nog?

Zo heeft *Geld genoeg, maar niet voor jou* niet alleen een leuke titel, maar is het een uitermate nuttig boek om het onderwerp geldschepping eens goed uit te leggen. En na de uitleg graag een open debat of het misschien anders kan en moet.

Thomas Bollen: *Geld genoeg, maar niet voor jou - Hoe heroveren we de macht over ons geld?*, Follow the money 2025, ISBN 9789083398679.

Non-verbale communicatie

Of u nu adviseert, controleert, opstelt, gebruikt, optreedt... als accountant bent u vaak de gesprekspartner van uw cliënt of collega.

Ergo is dit boekje van Daniëlle Regnerij een handig naslagwerkje. Het beschrijft in een toegankelijke stijl alle ins en outs van uw lichaamshouding, gelaatsuitdrukkingen et cetera bij zowel uzelf als uw gesprekspartner.

Dat begint al met tips voor uw profielfoto op de sociale media; houd u kin recht, niet naar onderen (te verleggen) of naar

boven (tikje arrogant). En zo staat dit boek vol met kleine en nuttige dingen over onder andere stemgebruik, kledingkeuze, kleine handgebaren, kijkgedrag van uw ogen en dergelijke.

Voorzien van veel praktijkvoorbeelden (onder andere John de Mol en Volodymyr Zelensky) is het simpelweg een nuttig boekje voor in de 'handbagage' van elke accountant.

Daniëlle Regnerij: *Zo werkt non-verbale communicatie - anders kijken meer zien*, Boom 2025, ISBN 9789024470549.

Atlas van de financiële wereld

Geld trekt zich weinig aan van landsgrenzen. Dat was al langer bekend en wordt in deze atlas treffend en beeldend aangetoond.

Deze atlas van de financiële wereld bevat kaarten, foto's en infographics die laten zien hoe geld en geografie samenhangen. Zo is het grappig om eens een keurige geografische kaart te zien van de zogenoemde belastingparadijzen. Die blijken dus zich vaak echt in 'tropische sferen' te bevinden.

Maar de intentie van deze atlas reikt verder. De samenstellers willen de complexe wereld van finance demystificeren en dat is ze goed gelukt. Diversificatie van beleggingen

"niet al je eieren in één mandje", beschikbare premiereregelingen voor uw pensioen, de invloed van kredietscores op uw leencapaciteit, digitale valuta's van centrale banken, de niet-misselijke bedragen van voetbaltransfers: deze atlas biedt aldus een breed overzicht van geld, geldstromen en de maatschappelijke consequenties daarvan.

De actualiteit wordt niet vergeten. Het laatste hoofdstuk *Maatschappij en milieu* behandelt onder andere micro-financiering, investeringen ten behoeve van de energietransitie en de mijnbouw van zeldzame metalen voor de accu's van elektrische auto's.

Met vlotte teksten en nuttige grafieken en infographics is dit eens een andere en frisse manier om de geschiedenis en implicaties van *finance* te belichten en weer te geven.

Atlas van de financiële wereld - de mondiale geschiedenis van geld in kaart gebracht, Noordboek 2025, ISBN 978 94 6471 232 2.

ELLY'S BOEKBLOG

De prijs van ophef

In Nederland zijn we gemiddeld economisch links en cultureel conservatief, dat weten we. Hendrik Noten zet in *De prijs van ophef* heel aantrekkelijk uiteen waarom we dan toch zo weinig economische problemen opgelost krijgen.

Die uitleg begint met zijn onderzoek voor FNV naar inkomensongelijkheid en eindigt met een oproep om te delibereren in rijke taal. Van definities en statistieken naar filosofie, nuance en durven twijfelen, een boeiend traject! De hoofdstukken over loonprijspiraal, arbeidsinkomensquote en 'de hardwerkende Nederlander' staan vol harde data. Ook lees je over bewijs dat Nederland een Europees lagelonenland is, dat gezinnen met lagere inkomens minder kinderen krijgen en dat we relatief de meeste uren maken in Europa. Dit 'bewijs' sneeuwt onder in beeldvorming: economische conflictlijnen worden bewust vervangen door culturele. De politieke journalist als sportcommentator én de gecamoufleerde bedrijfsjournalistiek dragen bij aan de verwarring. Hoe komen we uit deze situatie? Het boek geeft adviezen aan politici en journalisten, die neerkomen op zoeken naar de waarheid, feiten boven 'fophef' stellen, verantwoordelijkheid nemen voor je handelingen, taalgebruik. Open deuren zou je zeggen, maar Hendrik maakt duidelijk waarom dat niet lukt. Het zal je niet verbazen: de belangen van de rijken en de machtigen. De 10 procent die in de minderheid zou moeten zijn, maar die ons, de solidaire meerderheid, steeds weer weet te manipuleren.

Met dit in mijn achterhoofd ga ik met grote interesse en een frisse analytische blik kijken naar de formatie en naar de debatten in de nieuwe Tweede Kamer. Maar ook naar de ontwikkelingen in de VS, veel voorbeelden zijn ontleend aan de politieke historie daar. Ik hoop van harte dat het niet ons voorland is.

Hendrik Noten, De prijs van ophef, Business Contact, 2025, ISBN 9789047018490.

Elly Stroom Cloeck schrijft recensies en samenvattingen van 1001 non-fictie boeken, kijk op <https://escia.nl/>.